

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr. 5/6 (440/441)

1986 rugsėjo 21

EUROPOS KRAŠTŲ LB IR LJS VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

XXXIII Europos lietuviškųjų studijų savaitės išvakarėse 1986 liepos 27 ir 28 Salzburge, Austrijoje, posėdžiavo Europos kraštų lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių jaunimo sąjungos vadovai. Dalyvavo: Pasaulio LB valdybos vicepirmininkė Birutė Jasaitienė iš Čikagos, Pasaulio LJS valdybos atstovė Danutė Mažeikienė iš Los Angeles, Irena Joerg iš Austrijos, Vladas Dargis iš Didž. Britanijos, Ričardas ir Vytas Bačkiai iš Prancūzijos, Aldona Broeland-Balandaitė iš Švedijos, Narcizas Prielaida iš Šveicarijos, tėv. Alfonsas Bernatoniš, Vincas Bartusevičius, Justinas Lukošius, Andrius Šmitas, Marija Šmitienė, Eugenija Lucienė bei Romanas Dirgėlas iš Vokietijos ir VLIKO atstovas Algis Klimatitis iš Šveicarijos. Pirmininkavo B. Jasaitienė, sekretoriavo J. Lukošius.

Į. Joerg pasveikino XXXIII Europos lietuviškųjų studijų savaitės rengėjų vardu. Pakeista darbotvarkė: 2 str. - 1985 suvažiavimo nutarimų vykdymo patikrinimas - nukeltas po 7 str.

Pranešimus pradėjo Irena JOERG. Salzburgas yra užmezgęs draugiškumo ryšius su Lietuva ir Vilniumi. Austrų statybininkai vykdė įvairius darbus Lietuvoje. Ten kai kurie vedė lietuves ir atsigabeno į Austriją, bet jos, galbūt iš baimės, laikosi nuošaliai nuo lietuvių.

Didž. Britanijos lietuvių veiklą nušvietė Didž. Britanijos lietuvių sąjungos atstovas Vladas DARGIS. Bendrinė Didž. Britanijos lietuvių organizacija yra Didž. Br. lietuvių sąjunga su 700 narių ir 19 skyrių, bendradarbiaujanti su kitomis organizacijomis. Politiniams ir kultūriniais reikalams turi atskiras komisijas. Socialdemokratams ir liberalams dalyvauja jų internaci onaluose. Š. m. lapkričio 7-9 DBLS bus VLIKO seimo Londone šeimininkė. Rugsėjo 29 ruošiamas Didž. Br. lietuvių diena Derbyje. DBLS skyriai rengia minėjimus ir kitas šventes.

1987 bus švenčiamas 40 metų Sąjungos veiklos jubiliejus, XXXIV Europos liet. studijų savaitė. DBLS veiklą finansiškai remia Akcinė liet. namų bendrovė (1986/87 - L 23.000,--). Didžiausia bėda - pasenusių tautiečių gretų retėjimas, o laiku nepasirūpinta prieaugliu. Jaunimas veikia skautuose ir Lietuvių jaunimo sąjungoje.

DBLS leidžia vienintelį Europos lietuvių savaitraštį "Europos lietuvi", jaunimo žiniaraštį anglų kalba "Lynes" ir skautų "Budėkime". Pranešėjas prašė paramos E.L. medžiaga ir prenumeratomis.

Apie Didž. Britanijos lietuvių jaunimo sąjungos veiklą informavo Pasaulio LJS valdybos atstovė Danutė MAZEIKIENĖ iš Los Angeles. Didž. Britanijos lietuvių jaunime jaučiamas pagyvėjimas. Sąjungos narių skaičius nuo 30 pakilo iki 100. Narių verbavimas tęsiamas informacijos pagalba. Turėdami savo užnugary DBLS, jokių finansinių problemų neturi. Pa-veikiai dalyvavo Pabaltijo laisvės ir taikos žygy 1985. Ruošiasi išleisti žiniaraštį-kalendarėlį anglų kalba su informacija apie Lietuvą. Pageidauja, kad sekantis Europos LJS suvažiavimas įvyktų Londone.

Apie Švedijos lietuvius painformavo Aldona BALANDAITE-BROELAND. Krašte gyvena apie 50 lietuvių, daugiausia mišrios šeimos. Susirenka tik vieną kartą metuose - Vasario 16. Susirinkimai vyksta ir protokolai rašomi švedų kalba.

Vokietijos LB veiklą nušvietė Valdybos vicepirmininkas Vincas BARTUSEVIČIUS. Ją palaiko 4 stulpai. I. Vokietijos LB valdyba, ruošianti centrinius renginius: Vasario 16 minėjimus, lietuvių vaikų vasaros stovyklas, Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimus ir kitus,

leidžia INFORMACIJŲ biuletinį. Nepatenkinama politinė veikla. Vokietijos vyriausybė nėra palanki mažumų politiniam darbui. Trūksta VLIKo atstovybės.

II. Vokietijos LB turi 30 apylinkių, bet tik pusė jų veiklios. Judresnės apylinkės ruošia minėjimus ir kitus renginius. Veikia 3 tautinių šokių grupės, 1 vargo mokyklėlė.

III. Vokietijoje dar veikia apie 20 liet. organizacijų: Lietuvių kultūros institutas, Lietuvių kultūros draugija, Lietuvių moterų klubai, skautai, ateitininkai ir kit. Plačiau aptarė savo vadovaujama Lietuvių kultūros institutą, šiemet minintį pirmąjį penkmetį.

IV. Vasario 16 gimnazija.

Lietuvių vaikų vasaros stovykla šiemet neįvyko dėl per mažo įsiregistravusių vaikų skaičiaus. Rūpesčiai: Pirmųjų Europos lietuvių dienų surengimas 1988 ir nudegusios pilies atstatymas. Draudimas duoda apie 3 milijonus DM, bet dar apie tiek pat trūksta. Pilis reikalinga kultūriniais reikalams.

Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos veiklą aptarė jos pirmininkas Romanas DIRGĖLAS. Sąjunga turi apie 100 narių, kurių ca.10% yra veiklūs. Prieš pusmetį ji vos egzistavo, bet dabar atsigavo. Dalyvavo Pabaltiečių laisvės ir taikos žygyje 1985. Prieš porą savaitių su lietuviška vėliava dalyvavo Pirmajame Pan-Europa Union sąskrydyje Strasburge. Bus finansinių sunkumų ir laiko stoka Vokietijos lietuviams studentams dalyvauti VI Pasaulio LJ kongrese Australijoje 1987/88, nes tuo laiku Vokietijos universitetuose vyksta egzaminai. Ruošiasi išleisti įvairius lipinukus bei lankstinukus.

Narcizas PRIELAIDA yra Pasaulio LB visuomeninių reikalų komisijos narys ir dalyvavo jos suvažiavime, vykusiam š.m. liepos 19 ir 20 Vašingtone, kur buvo svarstoma pagalba politiniams kalinams, Vilniaus arkivyskupijos klausimas, darbai su BATUNu, branduolinė energija Pabaltijy, santykiai su VLIKu ir kitomis institucijomis, PLB dalyvavimas Pabaltiečių santalkoje, veiksmų konferencija, pasirošimas Vienos konferencijai, santykiai su kitomis tautybėmis, OSI klausimas, PLB politinės veiklos finansavimas. Išdalijo PLB visuomeninių reikalų komisijos š.m. liepos 19 Kreipimąsi į pasaulio lietuvius ir Pranešimą visuomenei apie LB pasirošimą Vienos konferencijai ir painformavo apie suvažiavimo darbus.

VLIKo atstovas Algis KLIMAITIS išdalijo Baltų santalkos Numatomą veiklos pasiūlymą Vienoje. Visi suvažiavimo dalyviai buvo vieningos nuomonės, kad PLB valdyba ir VLIKas turėtų bendradarbiauti taip, kaip jų pirmininkai susitarė PLB seime Čikagoje. Dėl to priimta ši rezoliucija:

- Europos kraštų lietuvių Bendruomenių ir Lietuvių jaunimo sąjungų darbuotojai, susirinkę į metinį suvažiavimą 1986 liepos 26 Salzburge, apeliuojame į PLB valdybą ir VLIKą, kviesdami pradėt ant ESB konferencija Vienoje savo veiksmus taip derinti, kad visuomeniniame darbe lietuviai būtų vieningi.

Mes kviptomės į PLB valdybą ir VLIKą, kviesdami bendradarbiauti ir norime kad: 1) Vienoje PLB ir VLIKas informaciniame biure bendrai veiktų; 2) Baltų santalkos organizuojamoje spaudos konferencijoje dalyvautų ir PLB valdybos atstovas; 3) VLIKas ir PLB valdyba dėtų visas pastangas skatinti visus lietuvius dalyvauti pabaltiečių žygyje Vienoje. Salzburgas, 1986 liepos 26. Pasirašė visi suvažiavimo dalyviai.

Prancūzijos LB atstovas Ričardas BAČKIS painformavo, kad Prancūzijoje gyvena apie 1.000 lietuvių. Didžiausias telkinys Paryžiuje - apie 200. Lietuviai buvo pagrindiniai demonstracijų, kuriose dalyvavo apie 10.000 žmonių, prieš sovietus rengėjai, lankantis Gorbačiovui Paryžiuje. Surengtas vyšk.Baltakio priėmimas. Prancūzijos LB yra mirštanti dėl susenimo. Trūksta jaunimo ir vadovų. Jaunimas kalbasi tik prancūziškai. LB susirinkimai vykdomi dviem kalbom. Svarstomas klausimas ar į LB priimtini svetimtaučiai. Norinčių įstoti yra.

Prancūzijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Vytas BAČKIS supažindino su jaunimo veikla. Paveikiai dalyvavo Pabaltiečių laisvės ir taikos žygyje 1985. Per demonstracijas Paryžiuje buvo prisirišę prie sovietų atstovybės, bet policija laiku pastebėjo ir pašalino. Praėjusiais metais 6 jaunuoliai Paryžiuje rinkosi kas mėnesį. Įkurta liet.tautinių šokių grupė iš 12 šokėjų.

Šveicarijos LB veiklą nušvietė jos pirmininkas Narcizas PRIELAIDA. Pradėjo nuo skaudžiausio įvykio - netekimo garbės pirmininko dr.Alberto Geručio, kurio šakota veikla siekė ir už Šveicarijos sienų. Jis pagerbtas tylos minute. Šveicarijos lietuvius sumažino ir Lydijos Augevičienės mirtis. Gyva veikla buvo išvystyta per Reagano-Gorbačiovo susitikimą 1985 lapkričio 19-21 Ženevoje. Ta proga gautas Šveicarijos vyriausybės oficialus pareiškimas, kad ji nepripažįsta Pabaltijo valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą. Dalyvauta priešsovietinėse demonstracijose, išdalyta informacinė medžiaga apie Lietuvą laikraštiniams. Dabar Ženevoje vykstančioje 42-je žmogaus teisių komisijos sesijoje pabaltiečiai atstovaujami per BA-TUNą.

Vasario 16 gimnazijos padėtį aptarė jos direktorius Andrius ŠMITAS, pateikdamas krūvą statistinių duomenų. Pr.mokslo metais mokėsi 93 mokiniai iš 9 kraštų. Taigi Vasario 16 gimnazija yra viso pasaulio lietuvių gimnazija. Abitūros egzaminus laiko tik mokiniai iš Vokietijos, bet pr.metais juos išlaikė ir viena mokinė iš Kanados. Ji dabar studijuoja Toronto universitete. Gaunami geri abitūros egzaminų pažymiai. Šiemet jų vidurkis buvo 2,38. Mokiniais iš užsienio yra dvi specialios klasės. Vad. laisvi klausytojai dero didelę pažangą lietuvių kalboje. Daug dėmesio kreipiama į tautinį auklėjimą, kuris vykdomas per pamokas ir bendrabuty. Mokiniai patys ruošia įvairius minėjimus ir kitus renginius. 2/3 pamokų dėsto lietuviai mokytojai ir tik 1/3 vokiečiai. Ypač sunkus darbas bendrabučiuose, todėl nedaug teatsiranda norinčių juose dirbti. Veikia ateitininkai (15 mokinių) ir skautai (ca.50). Gyvai ir įdomiai reiškėsi laisvųjų klausytojų suorganizuota vad. Visuomeninė arbūzo kultūros draugija. Veikia choras, orkestras, tautinių šokių grupė. Mokytojai labai apkrauti darbu, bet užtat gauna ir nemažas algas - tokias pat, kokias gauna ir vokiečių gimnazijų mokytojai. Jas moka vokiečių vyriausybė. 1/3 visų gimnazijos išlaikymo išlaidų reikia padengti lietuviams. Ta pati problema ir su statybomis. Šalia berniukų bendrabučio statybos ir pilies remonto netrukus bus pradėtas sporto aikštės statymas už 87.000 DM. Jai taip pat reikalingas lietuvių 1/3. Aukos plaukia iš viso pasaulio, daugiausia iš JAV-bių. Didėja aukos iš Kanados ir Anglijos lietuvių, nekalbant apie Vokietiją. Jei lietuvių parama gimnazijai sumažėtų, atitinkamai būtų sumažinta ir vokiečių parama.

Pasaulio LB valdybos veiklos apžvalgą pateikė jos vicepirmininkė Birutė JASAITIENĖ. Pranesusi jos sudėtį pastebėjo, kad stengiamasi dar šiemet užbaigti aukų rinkimo vaju Lituanistinei katedrai, sumokant visą likusią skolą. Pagrečiui vykdomas aukų rinkimas ir Vasario 16 gimnazijai. Įsitikinta, kad mokiniai iš Pietų Amerikos lietuvių kalbos gali išmokti tik Vasario 16 gimnazijoje.

Ruošiamasi surengti kultūros kongresą. Švietimo konferencija susilaukė kritikos, nors pasikaitos buvo geros. Išleistas lankstinukas apie Lietuvą. Pasaulio lietuvių anketa kainavo apie 10.000 dolerių. Jos duomenų apdorojimas pareikalavo daugiau laiko, negu buvo manyta. Kai darbas bus baigtas, bus paskelbti duomenys ir jų vertinimas.

"Pasaulio lietuvis" tapo puikus žurnaliukas. Jis laukia bendradarbių ir naujų skaitytojų. PLB seimo nariai balsavo korespondenciniu būdu. Balsavo 55%. Teigiamai atsakė 53,49%. PLB seimas šaukiamas 1988 liepos mėn. Hamiltone. Daugelio kraštų LB valdybos prašo Pasaulio LB valdybą pinigų, bet ji neturi; menkos pajamos, daugiausia iš JAV-bių lietuvių.

Pasaulio lietuvių jaunimo valdybos atstovė Danutė MAŽEIKIENĖ painformavo apie tos organizacijos pergyventą krizę. S.m. liepos mėn. Vašingtone išrinkta nauja vadovybė. PLJS yra išleidusi pasisekimą turinčią muzikos plokštelę "Aš čia gyva". Su Lietuvių fondo 1.000 dolerių parama leidžiami žiniaraščiai, kurių 7-10 Nr.Nr.išdalijo; keliaujantiems į Lietuvą patarimai. Silpnoki ryšiai. Jaunimo sąjunga įkurta ir Lietuvos pogrindy.

Kas padaryta ruošiant Pirmąsias Europos lietuvių dienas 1988, pranešė jų Ruošos komiteto vicepirmininkas Vincas BARTUSEVICIUS ir kvietė visus Europos lietuvius bendradarbiauti. Bus išspausdintas leidinys, kuris jau dabar pradėdamas ruošti. Joninių 1988 nebus. Gal Pirmąsias Europos lietuvių dienas pasiseks suderinti su XXXV Europos lietuviškųjų studijų savaitė.

Lietuvos krikščionybės jubiliejaus minėjimo 1987 reikalą referavo Birutė JASAITIENĖ. Ji prašė visų Europos kraštų lietuvius suruošti juo iškilmingesnius minėjimus pas save. Jau žinoma, kad Vokietijoje centrinis minėjimas įvyks 1987 spalio 25 Mainz katedroje. Didž. Britanijoje minėjimus ruoš Lietuvių katalikų bendrija, o Didž. Britanijos lietuvių sąjunga prisidės. Pageidavo, kad Vokietijoje ir evangelikai paveikiai įsijungtų į jubiliejaus šventimą. Nepaisant kontroversinių nuomonių, Šv.Tėvas prašytinas Vilniaus arkivyskupija įjungti į Lietuvos bažnytinę provinciją.

Pasaulio LJS valdybos atstovė Danutė MAŽEIKIENĖ nušvietė VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso Australijoje 1987/88 eigą, pastebėdama, kad dalyvavimas jame atstovams ir dalyviams kainuos 650 US dolerių. Taip pat išvardijo kiek kuriam kraštu skirta atstovų. Vokietijos liet. jaunimui duota teisė pasiųsti 9 atstovus, bet gauto kontingento Vokietijos LJS neišsėms. Didž. Britanija pasiųs 6 atstovus, nors jai skirti 7 atstovai.

Apie III pasaulio lietuvių jaunimo sporto žaidynes Australijoje 1988/89 niekas tikrų žinių neturėjo.

Pasaulio LB seimas įvyks 1988 liepos mėn. Hamiltone prieš šokių šventę. Prieš Seimą įvyks Pasaulio lietuvių kultūros kongresas ten pat.

Kalbant apie Europos kraštų lietuvių Bendruomenių politinę veiklą patirta, kad į šiemetinių

VLIKO seimą Londone pakviesta ir Reorganizuota LB iš Čikagos. Pageidauta, jog DBLS, kaip Seimo šeiminkas, padarytų įtaką, kad Reg.LB Seime nedalyvautų.

1986 liepos 27 rytą suredaguotos ir priimtos šios rezoliucijos:

- 1) Vasario 16 gimnazija yra viso pasaulio lietuvių gimnazija, todėl visi lietuviai prašomi ją remti. Visų kraštų LB valdybos praveda vėjus bendrabučiui statyti ir nudegusiai Romuvos piliai atstatyti.
- 2) Visi lietuviai raginami dalyvauti krikščionybės 600 metų jubiliejaus minėjime Romoje 1987 birželio 14. Skatinama savo kraštuose rengti ta proga minėjimus, iškeliant juose krikščionybės reikšmę lietuvių tautos religiniam ir kultūriniam gyvenimui.
- 3) Europos kraštų lietuviai raginami aukomis bei prenumeratomis remti EUROPOS LIETUVIŲ ir PASAULIO LIETUVIŲ.
- 4) Š.m. lapkričio 4 Vienoje vyks Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija, kurios metu pabaltiečiai vykdys demonstracijas. PLB valdyba ir VLIKas prašomi paraginti viso laisvojo pasaulio lietuvius tose demonstracijose gausiai dalyvauti.
- 5) Atsiradus reikalui, Europos kraštų LB vadovai susirenka pasitarti.

Sugiedotas Lietuvos himnas.

----- xXx -----

VOKIETIJOS LB TARYBOS RINKIMAI

įvyks š.m. lapkričio 15 d. Dabar VLB tarybos rinkimų komisija paskelbė šio turinio aplinkraščių Nr.3:

A. Rinkimų komisija praneša, kad į Vokietijos LB Tarybą buvo laiku ir teisėtai pasiūlyti šie kandidatai:

1. Bartusevičius, Vincas	47 m. mokytojas	Anne-Frank-Str.31, 5560 Wittlich
2. Baliulis, Ričardas	45 m. mokytojas	Ohlendiekskamp 9, 2000 Hamburg 65
3. Bernatonis, Alfonsas	71 m. kunigas	Minnefeld 34, 6110 Dieburg
4. Čepulevičius, Bronius	44 m. kompiuterių programuotojas,	Kemptener Str.31, 6940 Memmingen
5. Damijonaitis, Vingaudas	50 m. mokytojas	Fichten Weg 13, 6310 Gruenberg-Queckborn
6. Dambriūnaitė-Šmitienė, Marija	32 m. mokytoja	Anton-Roessling-Str.7, 6840 Lampertheim 4
7. Dirgėlas, Romanas	24 m. studentas	3.Gartenweg 54c, 6700 Ludwigshafen
8. Girnius, Saulius, dr.	36 m. dipl.istorikas	Ruemannstr.57/15, 8000 München 43
9. Grinienė, Alina	70 m. mokytoja	Diamantstr.7, 8000 München 50
10. Ivinskis, Kęstutis	26 m. dipl.matematikas	Sebastianstr.8, 5300 Bonn 1
11. Lénertas, Vilius, dr.	49 m. dipl.chemikas,	Reckenbergstr.16, 7801 Stegen-Eschbach
12. Lipšys, Arminas	49 m. skyriaus vedėjas,	Mannheimer Str.16, 6840 Lampertheim 4
13. Lucienė, Eugenija	64 m. gimnazijos ūkvedė,	Schloss Rennhof, 6840 Lampertheim 4
14. Lukošius, Justinas	77 m. dipl.teisininkas,	Schloss Rennhof, 6840 Lampertheim 4
15. Nevulis, Petras	35 m. bibliotekininkas,	Scheffelstr.1, 7800 Freiburg
16. Norkaitis, Jonas, dr.	57 m. dipl.ekonomistas,	Pfefferstr.15, 7000 Stuttgart 75
17. Palavinskas, Algirdas	58 m. mokytojas,	Mitlosheimer Str.7, 6646 Losheim 8
18. Šabas, Juozas	57 m. dipl.inžinierius,	Am Hang 16, 6921 Spechbach
19. Šiugždinis, Antanas	32 m. banko skyriaus vedėjas,	Mannheimer Str.15, 6840 Lampertheim 4
20. Šmitas, Andrius	39 m. gimnazijos direktorius,	Anton-Roessling-Str.7, 6840 Lampertheim 4
21. Valiūnas, Jonas	69 m. inžinierius,	Linckstr.4, 6830 Schwetzingen
22. Vitkus, Walter	41 m. tarnautojas,	Hardtstr.56, 6832 Hockenheim

B. Dėl atskirų kandidatų teisėtumo būti renkamiems, kiekvienas rinkikas gali pareikšti Rinkimų komisijai protestą vėliausiai iki 1986 spalio 11. Rinkimų komisijos sprendimą galima per 3 dienas po jo gavimo apskųsti Garbės teismui, kurio sprendimas yra galutinas (Rink.Nuost. §20-21).

C. Balsavimo lapai bus išsiuntinėti ne vėliau kaip iki spalio 30.

D. Rinkimų komisijos adresas: Jonas Vitkus, Adolf-Kolping-Str.4, 6806 Viernheim.

Pasirašė: Jonas Vitkus, pirmininkas ir Antanas Veršelis, vicepirmininkas -

--- oOo ---

Nė vienas susipratęs lietuvis neišsiverčia be vienintelio Europos lietuvių laikraščio EUROPOS LIETUVIO. Išėina kas savaitę. Leidžia Didž.Britanijos lietuvių sąjunga ir Lietuvių namų akcinė bendrovė. Kaina metams užsienyje - 20 svarų (oro paštu).

EUROPOS LIETUVIS, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT England

XXXIII EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

prasidėjo š.m. liepos 27 Austrijos mieste Salburge, patogiuose Šv. Virgilijaus švietimo namuose susipažinimo vakarone. Ją atidarė Savaitės rengimo komisijos narys Saulius KUBILIUS, perskaitydamas kiekvieno dalyvio pavardę. Iššauktasis atsistojo, o visi kiti plojo. Taip susipažinę, linksmai dainavo lietuviškas dainas, vadovaujant solistei Laimai Stepaitienei iš Čikagos. Po to vakaronė buvo tęsiama svetainėje iki vėlyvos nakties.

Pirmadienio (liepos 28) rytą įvyko oficialus Studijų savaitės atidarymas didžiojoje namų auditorijoje. Dr. Kęstutis GIRNIUS iš Müncheno pranešė Rengimo komisijos sudėtį: moderatoriai - dr. Jonas Norkaitis, dr. Kęstutis Girnius ir dr. Alfonsas Kušlys. Techninius ruošos darbus vykdė Irena Joerg-Naudžiūnaitė, padedama Irenos Kaestli-Augevičiūtės ir Sauliaus Kubiliaus. Pastarasis ir meninę tėvynės valandėlės programą suorganizavo.

Dr. K. Girnius pasveikino rengėjų vardu, apibūdindamas šio renginio atsiradimą Vokietijoje ir išsiplėtimą į visą Europą bei jo paskirtį. Susikaupimo minute prisiminti pr. metais mirę iškilieji Studijų savaitių paskaitininkai - kun. Augustinas Rubikas ir Lietuvos diplomatinės tarnybos narys dr. Albertas Gerutis. Pranešė, kad lankysis aukštieji Salzbargo pareigūnai. Jie turės proga įsitikinti, kad Lietuva, kuriai atstovauja oficialieji valdovai, atvyksta į Salzbargą per ruošiamas su Lietuva draugystės iškilmes, yra sovietų okupuota. Šios Savaitės dalyviai reprezentuoja buvusią ir būsimą laisvą Lietuvą.

Birutė JASAITIENĖ iš Čikagos, Pasaulio LB valdybos vicepirmininkė, sveikino tos valdybos vardu. Ji sakė, kad Europos kraštų LB ir LJS vadovų suvažiavime pajutusi, jog Europos lietuviai negausūs palyginti su JAV-bių lietuviais, bet išprusę ir jų darbai reikšmingi.

Pirmasis Savaitės paskaitininkas buvo iškilusis filosofas dr. Juozas G i r n i u s iš JAV-bių. Su prelegentu supažindino jo paskaitą moderavęs dr. J. Norkaitis. Dr. J. Girnius yra keletos brandžių filosofinių veikalų autorius. Kai kurie jų, kaip "Žmogus be Dievo", yra Lietuvos pagrindų nurašinėjami ir skaitomi. Šiandieninės paskaitos tema - Lietuvių filosofijos pradininkai Bytautas, Dovydaitis ir Šalkauskis jų 100 metų gimimo proga.

Filosofija Lietuvoje buvo dėstoma jau Vilniaus jezuitų akademijoje ir vėliau, bet ji nuskeno į užmarštį. Reikėjo viską kurti iš naujo. Romas arba Ramūnas Bytautas buvo žemaitis, Pranas Dovydaitis suvalkietis ir Stasys Šalkauskis aukštaitis. Visi trys baigė universitetą 1912.

Romas Bytautas buvo "Aušrinės" ideologas. Sirgo džiova, mirė 29 metų amžiaus. Prieš mirtį grįžo į katalikybę. Meiškos sielos, kuklus, jautrus, valingas. Buvo pažįstamas su St. Šalkauskiu. Žinomi 8 jo straipsniai. Už Wundto sielos filosofijos kritiką rusų kalba apdovanotas aukso medaliu.

Prof. dr. Pranas Dovydaitis studijavo teisę, vėliau - istoriją bei filosofiją. Vasario 16 aktų signataras. Trumpą laiką - ministeris pirmininkas. Įsteigė ir redagavo žurnalus Naująją vaidilutę, Kosmos, Logos, Soter, kuriuos didele dalimi pats prirašė. Lietuvių enciklopedijos viceredaktorius. Nesirūpino leisti knygų nei straipsnių atspaudų. 1932 nubaustas 3 mėn. kalėjimo, 1936 pašalintas iš universiteto. 1941 birželio mėn. išvežtas į Sibirą ir po metų nukankintas. Grubaus žodžio, bet švelnios sielos asmenybė. Nesisekė subalansuoti pinigines. Daugiau negu tikintis katalikas, komunizmo ir kapitalizmo priešas. Krikščionių darbininkų sąjungos steigėjas ir veikėjas. Anot jo, socialiniai žmonių santykiai turėtų būti artimo meile grindžiami.

Prof. dr. Stasys Šalkauskis - išbalansuota asmenybė. Gyvenimo tekmė buvo rami. Kankino sveikatos rūpesčiai. Teisėininkas. Populiarus universiteto profesorius, 1939 - rektorius. Filosofas sintetikas. Nagrinėjo praktiškus gyvenimo klausimus. Ateitininkų ideologas ir vadas. Ne tik tautinis, bet ir demokratinis ideologas. Rūpinosi filosofijos terminais. Universitete dėstė bendrąją mokslinio darbo metodiką, įvadą į filosofiją, skaitė ir logikos bei estetikos kursus. Tais klausimais yra parašęs knygų. Politiniame gyvenime nedalyvavo, nors juo domėjosi. Jo raštai susilaukė dėmesio ir aptariami okupuotoje Lietuvoje.

Pirmadienio antrą paskaitą apie salzburgiečių imigraciją į Lietuvą skaitė Herderio instituto bendradarbis dr. Povilas REKLAITIS. Moderavo dr. A. Kušlys.

Po 30 metų tikybinio karo Vokietijoje XVII a. 1648 Westfalijos taikoje tarp protestantų ir katalikų sutarta esamų tikybinių santykių nekeisti, bet valdovams leista religines mažumas atversti į savo religiją arba leisti joms išemigruoti. Salzbargo arkivyskupas Firmiam, bijodamas evangelikų sukilimo, įsakė pagreitinti jų emigraciją. Tik vienas Prūsijos karalius Friedrichas Vilhelmas I sutiko priimti tremtinių masę ir įkurdinti ją Lietuvoje, t.y. Prūsiose arba Maž. Lietuvoje. Nuo 1732 visų lūpose buvo "pažadėtoji žemė" - Lietuva. Karaliaučiu

pasiekė apie 16.000 salzburgiečių, bet tik apie 11.000 buvo apgyvendinti Maž.Lietuvoje. Vienišos salzburgiečių kolonijos nebuvo galima įsteigti. Mažlietuviai juos vadino sambrais arba striukiais dėl trumpų moterų sijonų.

Evangelikai salzburgiečiai toliau laikėsi atsivežto įpročio melstis namų susirinkimuose. Jų pavyzdžiu ir pagalba mažlietuviuose išsivystė susirinkimininkų sąjūdis, turėjęs reikšmės išlaikant lietuvių kalbą Maž.Lietuvoje XIX amž. Laiko bėgyje salzburgiečiai susimaišė su vietos gyventojais, bet išliko jiems būdingos pavardės.

Paskutinė (trečią) pirmadienio paskaitą apie tai, kuo gali Austrija padėti Lietuvai arba apie Austrijos solidarumą su Lietuva, skaitė daug metų nepavargstantis Lietuvos tikinčiųjų vargų garsintojas vokiškai kalbančiame pasaulyje ir tarptautinėse sferose jaunas Jėzaus Širdies misininkas ir Christian Solidarity International bendradarbis Pater Jakob FOERG vokiečių kalba.

Jo žodžiais, užstoti persekiojamus žmones teisą suteikia nuo 1948 iki 1975 pasirašytos tarptautinės sutartys, kaip UNO Žmogaus teisių deklaracija, Helsinkio konferencijos baigiamieji aktai ir kitos. Laiške korintiečiams šv.Paulius sako, jog Kristaus Bažnyčia yra daugelio sąnarių kūnas. Jei vienas sąnarys kenčia, kenčia ir kiti. Todėl, jei Lietuvoje įkalinami žmonės, įkalinami mūsų broliai ir seserys. Jei ten trukdoma judėjimo laisvė, suvaržomi mūsų ryšiai su tais žmonėmis. Jei Vilniuje šv.Kazimiero karsto vieta paverčiama paveikslų galerija ir jo vardo bažnyčia - ateistiniu muziejumi, išniekinamas pasaulinės Bažnyčios šventasis. Ir t.t. Lietuvos KB Kronikoje skaitome, kad viešoji nuomonė yra vienintelė jėga, kurios bijosi kiekvienas nusikaltėlis, o taip pat ir kovingasis ateizmas. Žiauriausiai siaučia Lietuvoje ateistai tose vietose, iš kurių žinios nepasiekia LKB Kronikos.

Ką daro Austrijos katalikai padėti engiamiems žmonėms Lietuvoje? 1954 gegužės 1 ir rugsėjo 11 pasižadėjo Austrijos katalikiškas jaunimas Mariazell šventovėje melstis ir aukotis už brolius ir seseris Rytuose iki tol, iki kol jie patys galės atsilankyti Mariazell. Linzo vyskupijos jaunimas apsiėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos šefavimą.

Nuo 1970 sudaryta draugiškumo sutartis tarp sovietinės Lietuvos ir Salzburgo krašto. Nors ji tarnauja Maskvos interesams, tačiau bažnytinės organizacijos ir krikščioniški politikai panaudoja ją ir žmogaus teisių reikalams. Taip pavz. Salzburgo krašto vyriausybės galva dr. Wilfried Haslauer susitikimuose su sovietinės Lietuvos valdovais yra pakartotinai užstojęs persekiojamus Lietuvos katalikus. Pater J.Foerg išvardijo visą eilę atsitikimų ką jis ir kiti austrai per pastarąjį dešimtmetį yra padarę Lietuvos tikinčiųjų nuoskaudoms kelti ir reikalauti gerbti žmogaus teises. Jis irgi suminėjo ką austrai turėtų ateityje daryti, kad Lietuvos krikščionių vargai būtų žinomi laisvajame pasaulyje ir kad jie nesijaustų esą užmiršti ir palikti ateistų savivalei.

Gražiais žodžiais moderatorius dr.A.Kušlys padėkojo referentui, sakydamas, jog lietuviškoji išėivija, tiek daug abejingumo patyrusi savo tėvynės nelaimių atžvilgiu, su džiaugsmu mato, kad yra kilnių žmonių, keliančių balsą prieš žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje. Padėkos ženklan paskaitininkui įteikta didelė žvakė su Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslu. Po paskaitos tėv.J.Foerg išskubėjo į Königsteiną į metinį Varginamos Bažnyčios (Kirche in Not) kongresą informuoti apie tikinčiųjų padėtį Lietuvoje.

Antrąją Europos LSS dieną paskaitą apie krikščionybės įvedimą Lietuvoje prieš 600 metų skaitė istorikas prof.dr.Paulius RABIKAUSKAS, S.J., iš Romos, Bažnyčios istorijos katedros dekanas popiežiškame Grigaliaus universitete.

Krikščionybė Pabaltijy pradėjo plisti apie 1.000 metus. Pirmieji misininkai buvo pagonių nužudyti. Gal jie nebuvo pakankamai taktiški ir įžeidė senąjį prūsų tikėjimą. Tada buvo pakviestas kryžiuočių ordinas, kurio tikslas buvo ne platinti krikščionybę, bet ją ginti. Tačiau kryžiuočiai savo misiją ėmė vykdyti kardu ir ugnimi. Jotvingiai, prūsai ir latviai neatsilaikė: jie buvo užimti ir apkrikštyti. Apkrikštytiems pagonims buvo uždėtos sunkesnės prievolės, negu kad jie anksčiau turėjo, todėl jie priešinosi krikštijimui, bet turėjo nusilenkti jėgai. Tik lietuviai įstengė apsiginti.

Lietuvai plečiant savo ribas į Rytus, daug ortodoksų tikėjimo sričių buvo įjungta į Didž. Lietuvos kunigaikštiją. Didieji Lietuvos kunigaikščiai buvo giminytės ryšiais susijungę su ortodoksais. Lietuviai priėmė jų raštą, bet nepriėmė tikėjimo. Krikštas į Lietuvą atėjo ne iš Rytų, bet iš Vakarų - iš Lenkijos. Iš tikro lietuvius apkrikštijo ne lenkai, bet lietuviai patys - didieji kunigaikščiai Jogaila ir Vytautas. Nei Lenkijos karalienė Jadvyga, nei Lenkijos vyskupai Lietuvoje nebuvo, kai žmonės buvo krikštijami.

Per krikštą lietuviai nusivilko seną pagonišką drabužį ir apsilvilko naują - krikščionišką.

Perėjimas iš pagonybės į krikščionybą nebuvo tragiškas, nes lietuviai negarbino stabų, o tik gamtos jėgas - saulę, žemę, menulį, perkūną ir kit. Lietuviai pagonyms tikėjo ir į po-
mirtinį gyvenimą. Kūną sudegindavo ant laužo, bet žmonių vėlės gyveno toliau. Tai buvo
įgimtas krikščioniškumas. Todėl ir naujas tikėjimas - krikščionybė - greitai ir giliai
įleido šaknis žmonių širdyse. Kokios gilios ir tvirtos tos šaknys rodo dabartinis lietuvių
priešinimasis naujam pseudo religijai - marksizmui, komunizmui bei ateizmui.

Prelegentas rado, kad krikštijimo apeigų aprašymas lenkų kronikininko Dluogošo yra labai su-
karikatūrintas, kaip ir daugelis jo informacijų apie lietuvius ir Lietuvą. Krikštijant lie-
tuvius 1387 buvo nušaliai palikti žemaičiai. Būdami Lietuvos kunigaikščių dažnai užrašinė-
jami kryžiuočiams ir su jais nuolat kovoję, žemaičiai ir 1387 atsisakė priimti krikštą. Tik
30 metų vėliau jie buvo apkrikštyti.

Lietuvius krikštijo savi valdovai - lietuviai, gi prūsus ir latvius - svetimi. Mindaugo
krikštas buvo daugiau politinis aktas. Jis ir sužlugdytas dėl politinių priežasčių. Ir 1387
krikšte politika vaidino žymią rolę. Lietuvių ir lenkų sąjunga buvo iššaukta noro pasiprie-
šinti kryžiuočiams. Lietuvių apkrikštijimu buvo atimtas iš kryžiuočių svarbiausias ginklas.

Prelegentas ilgiau apsistojo prie Jogailos istorinio vaidmens aptarimo. Lenkams jis - žymus
karalius, garbingos dinastijos steigėjas. Lietuviams - Kestučio žudikas, lietuvių lenkams
pardavėjas. Šios klišės nėra teisingos, todėl turės būti reviduotos. Vytautas stiprino katalikybę Lietuvoje. Krikštas atidarė duris Lietuvai į Vakarus.

Antros ELSS (liepos 29) dienos popietę Lietuvos vokietis Alfredas FRANCKAITIS (Franzkeit)
skaitė lietuvių poezijos savus vertimus į vokiečių kalbą. Pasistatęs ant stalo iš namų at-
sivežtą gyvą rūtą, kalbėjo su dideliu uzsidedimu bei meile Lietuvai ir jos poezijai. Pir-
miausia jis pabrėžė, kad motiną galima turėti tik vieną, o ji yra Lietuva. Kiti gyvenamieji
kraštai yra tik pamotės.

Savo rečitalį padalijo į 3 dalis. I dalį sudarė Vienažindžio - Ar negaili, seserėle, ketver-
tas Vlodo Šlaito eilėraščių - Tolimi namai, Dangus virš Lietuvos, Praėjusio laiko prisimi-
nimai, Užmerk akis ir Ksavero Vanagėlio - Kur banguoja Nemunėlis vertimai. Į II dalį įjun-
gė Maironį su jo Neužmiršuoje ir poetes moteris - Vladę Proščiūnaite, Juliją Švabaite, Gra-
žiną Tulauskaitę ir kit. Trečią dalį pavadino - Myliu tėvyne. Čia rado vietos Antano Jas-
manto Saulėlydžio sonetas bei Alfonso Tyruolio Pėdos smėlyje. Savo rečitalį vertėjas užbai-
gė Adomo Jakšto Ačiū.

Antradienio (liepos 29) pavakarį Studijų savaitę aplankė garbingas svečias - Salzburgo ar-
kivyskupas KARL BERG. Prie namų jis sutiktas vysk. Antano Deksnio, Studijų savaitės šeimi-
ninkės I. Joerg ir visų dalyvių. Svečias pasisveikino su visais, paspausdamas kiekvienam
ranką. Per bendrą vakarienę dr. J. Norkaitis supažindino arkivyskupą su ELSS istorija bei po-
būdžiu. Prisiminęs Salzburgo santykius su dabartine Lietuva, kalbėtojas išreiškė viltį, kad
jie galės būti tęsiami laisvėje. Arkiv. Berg buvo apjuostas lietuviška juosta, jam įteikta
didžiulė žvakė su Aušros Varų Dievo Motinos paveikslu ir knyga.

Aukštasis svečias, nuoširdžiai padėkojęs už nesitikėtas dovanas, prisiminė savo susitikimus
su lietuviais. Romoje studijavęs kartu su kolega iš Telšių kun. Ramanausku, kuris vėliau ta-
po vyskupu ir buvo nukankintas Sibire. Dabar susitinkas su arkiv. Poviloniu vyskupų konferen-
cijose Romoje.

Po vakarienės Alfr. Franckaitis pakvietė svečią į Lietuvą Maironio poezijos žodžiais, piešda-
mas jos vaizdą Kazio Bradūno bei Gražinos Tulauskaitės eilėraščiais. Solistė Gina Čapkaus-
kienė padovanojo savo įdainuotą plokštelę. Visi sugiedojo Lietuva brangi. Po priėmimo ark.
Berg apžiūrėjo dvi vertingas parodas, padariusias jam didelį įspūdį: dailininko Prano GAI-
LIAUS iš Paryžiaus spalvotos grafikos ir Eugenijos LUCIENĖS iš Romuvos gintaro dirbinių,
tautinių drabužių, juostų ir kitų audinių bei dirbinių. Kai kuriuos rodimius galima buvo
išsigyti.

Trečiadienį (liepos 30) buvo tik viena - rytinė paskaita lituanistikos dėstytojo Frankfurto
universitete Vinco NATKEVIČIAUS, M.A., apie poetą Vytautą Mačernį. Moderavo dr. A. Kušlys.

V. Mačernis gimė 1921 birželio 5 Žemaitijoje. Studijavo Vytauto Didž. universiteto teologi-
jos-filosofijos fakultete anglistiką, vėliau Vilniaus universitete filosofiją. Ateitininkas
nuo gimnazijos laikų. Daugiau negu vidutiniškų gabumų studentas (mokėjo 7 kalbas), poetas.
Rašė vizijas (7) ir sonetus (apie 80). Vizijose kelia gyvenimo prasmės klausimus, kurios
yra geriausia jo kūrybos dalis. Klasikinę soneto formą poetas pasirinko dėl to, kad siekė
gilumos: buvo nepatenkintas lietuvių poetų sekloku pasaulėvaizdžiu. Prelegentas perskaitė
ir išnagrinėjo keletą vizijų ir sonetų, kurių populiariausiu ir geriausiu laikytinas Tereo-
dor.

Pasisekimo jaunas poetas susilaukė dėl to, kad buvo aiškesnis, sprantamesnis nei daugumas nepr.Lietuvos poetų, bet kartu ir ne mažiau poetiškas. Jo poetinis sakinyss logiškas, liečiaus jautrius bendražmogiškus klausimus - laimės, gyvenimo prasmės. Išsakė gyvenamojo laiko dalies lietuvių inteligentų psichologinę būklę. Žuvo 1944 spalio 7 Žemaičių Kalvarijoje nuo bolševikų patrankos sviedinio.

Per diskusijas pastebėta, kad Mačernis vertinamas ir šiandieninėje Lietuvoje; išleisti jo eilėraščiai. Įtaką į jo poeziją padarė ir studijuota egzistencinė filosofija.

Popiet dauguma dalyvių važiavo į gražiausias ir įdomiausias Salzburgo apylinkės vietas: Fluschlsee, Wolfgangsee, Hallstattsee bei Gosausee. Kai vieni pasinėšė žnypliniu vagonu pasikelti į aukštą kalną ir Salzkammergut apžiūrėti druskos kasyklas, kiti to kalno papėdėje linksmai plaukiojo laivu. Gosausee atrakcija buvo paežerėje tarp kalnų besiganančios karvės ir čia pat pardavinėjamas jų pienas bei sūriai. Vanduo maudymuisi deja buvo per vėsus, nors vietinių drašuolių matėsi plaukiojant.

Nors kiek pavargę iš kelionės, dar tą patį vėlu vakarą Studijų savaitės dalyviai išklauė Vladimiro DE CASTRO ilgoką paskaitą apie M. K. Čiurlionį ir jo kūrybą, gausiai iliustruotą spalvotomis skaidrėmis. Moderatorius Saulius Kubilius supažindino su paskaitininku, gimusiu 1907 Raudonės pily ir buvusiu jos savininku. Baigęs "Aušros" berniukų gimnaziją, Vl.de Castro dirbo užsienio reikalų ministerijoje, kurį laiką buvo asmeniniu ministro D.Zauniaus sekretorium. Į Čiurlionį referentas įsimylėjęs ir tą meilę įstengė perduoti klausytojams.

Ketvirtadienio (liepos 31) rytą moderatorius dr.J.Norkaitis pristatė auditorijai vokiečių kalbininką dr.Alfredą BAMESBERGERI, kuris mūsų kalbą taip gerai išmokęs, kad paskaitą apie lietuvių kalbą ir jos vietą indoeuropiečių kalbos tyrinėjimuose skaitė lietuviškai. Moderatorius ta proga pastebėjo, kad vokiečių mokslininkų įnašas į lietuvių kalbotyrą didelis. Apie save ir susidomėjimą lietuvių kalba pasipasakojo pats prelegentas. Žinių pagilinti buvo ilgesniam laikui atvykęs net į Vasario 16 gimnaziją.

Paskaitą suskirstė į 3 dalis: 1) pagrindinės pastabos apie kalbotyrą (diachroninė ir synchroninė lingvistika), 2) lietuvių kalbos istorija (trumpa, tik nuo XVI a.) ir 3) lyginamoji indoeuropiečių kalbotyra. Indoeuropiečių prokalbė turi 12 šakų: senoji slavų, slavų-gotų, lotynų, graikų (prasidėjusi VIII amž. pr.Kr.), sanskritas, iranų, armenų, keltų, albanų ir neseniai atrastos seniausios tocharų bei hetitų kalbos. Baltų (lietuvių, latvių ir sen.prūsų) kalba yra tik viena šaka indoeuropiečių prokalbės. Lietuvių kalba yra labai svarbi kalbotyros mokslui. Negalima sakyti, kad lietuvių kalba sena - ji archaiška, turinti tokius tekstus, kurie neužtinkami kitose kalbose. Dėl to ji kalbininkams ir brangi. Į klausytojų klausimus dr.Bammesberger atsakinėjo taip pat lietuviškai.

Popiet įvyko informacinis susirinkimas, kurį pravedė dr.A.Kušlys. Platų pranešimą apie Lituanistikos katedrą Illinois universitete pateikė Pasaulio LB valdybos vicepirmininkė Birutė JASAITIENE. Ją papildė lituanistikos Illinois universitete dėstytoja dr.V.KELERTIENĖ.

Lituanistikos katedra - lietuvių tvirtovė išseivijoje šalia Vasario 16 gimnazijos. Įjungta į slavų ir baltų kalbų departamentą. Administruoja 7 direktoriai ir patariamoji komisija. Lietuviams reikėjo įmokėti 600.000 dolerių. Stambiausias Katedros rėmėjas - Lietuvių fondas. Trūksta dar 56.000 dolerių. Illinois universitete dabar galima įsigyti visi trys lituanistikos akademiniai laipsniai - bakalauro, magistro ir doktorato. Šiuo metu Katedroj yra 9 aspirantai (Vilniaus universitete 10), 7 siekia magistro laipsnio ir 2 doktorantai. Pradinį lituanistikos kursą lanko 25-35 studentai.

Pasaulio LJS valdybos atstovė Danutė MAŽEIKIENĖ iš Los Angeles painformavo apie VI pasaulio lietuvių jaunimo kongersą 1987/88 Australijoje (žr.jos pranešimą psl.3).

Ilgiau užtruko jos pranešimas apie OSI veiklą, jos tikslus ir metodus JAV-bėse ir dalinai Kanadoje, išsaukęs nemaža klausytojų pasisakymų.

Ketvirtadienis baigtas lituanistės iš Čikagos dr.Violetos KELERTIENĖS paskaita apie lietuvių santykį su gamta mūsų prozoje. Moderavo dr.K.Girnius. Paskaitos motto - gamta lietuviui buvo dvasinio nusiramimo vieta (žekaitė).

Prelegentė naudojo vad. semantinį metodą, kuriuo išnagrinėjo V.Krėvės Kerdžių, A.Vienuolio Paskenduolę, I.Šeinius Kuprelį ir Vaičiulaičio Valentina. Rado, kad šių autorių kūryboje gamta surišama su pagoniškuoju lietuvių tikėjimu ir vaidina pozityvų (Paskenduolėje Veronikos sąžinės) vaidmenį, gi pažanga ir kultūra - negatyvų. Lietuvis prigimtis artimesnė pagonybei, o krikščionybė - tik paviršutinis sluoksnis. Gamtos ir pagonybės polio trauka tebėra stipri ir viliojanti.

Per diskusijas pastebėta, kad civilizuoatame pasaulyje, kai žmogus savo rankomis pradėjo

naikinti gamtą, pastebimas jos branginimas, grįžimas į gamtą. Bet tai nėra joks grįžimas į pagonybę. Suschematiškas meno veikalų vertinimas pavojingas.

Vienintelą penktadienio (rugpjūčio 1) paskaitą apie branduolinius ginklus skaitė dr. Kęstutis GIRNIUS iš Muncheno. Moderavo dr. J. Norkaitis. Tema nagrinėjo dviem požiūriais - moraliniu ir strateginiu. Jiedu rišasi - planuojant strategiją, negalima neatsižvelgti į moralinius sumetimus. Neaiškus atsakymas į klausimą ar branduoliniai ginklai iš viso bus panaudoti. Tvirtinama, kad jie gaminami priešui atgrasinti, bet ne pulti, o puolimo atveju - tik gintis.

Prelegentas pirmiausia išdėstė strategų samprotavimus. Branduoliniai ginklai kreipiami arba į civilinius arba į karinius taikinius. Pirmuoju atveju gaunamas terorizmas, išsaukiantis ir atsakomąjį smūgį. Su branduolinių ginklų išvystymu keičiasi ir strategijos. Jų būta įvairių, kaip abipusio susinaikinimo teorija ir kit. Pateikė JAV-bių ir Sovietų Sąjungos branduolinių ginklų arsenalų dydį. Branduoliniai ginklai pigiausi, todėl jie noriai gaminami.

Antroje paskaitos dalyje buvo kalbama daugiau apie moralinius klausimus. Žinomas šv. Augustino teisingo karo aptarimas - ius ad bellum (kokiomis aplinkybėmis leidžiama kariauti) ir ius in bello (kurie karo veiksmai pateisinami). Daroma blogybė, kad išvengus didesnio blogio. Nepateisinamas tyčinis civilių gyventojų naikinimas. Reikalaujamas proporcingumas - santykis tarp siekiamo gėrio ir numatomos žalos. Tradicinis principas - kiekviena šalis turi teisę gintis, bet gynimosi priemonės turi būti proporcingos gresiamam pavojui (žalai). Atominio karo atveju Lietuva būtų Kremliaus įkaitas.

Per diskusijas daugumas kalbėtojų pasisakė prieš atominių ginklų gamybą ir buvo optimistai, kad karo atveju jie nebus panaudoti, ypač stambieji.

Tos dienos vakare pusantro šimto tautiečių auditorijai dainavo žymioji solistė GINA ČAPKAUSKIENĖ iš Montrealio (Kanados), dėl malonaus soprano vadinama lietuviška lakštingala. Fortepijonu palydima prof. dr. Vytenio M. VASYLIŪNO, pirmoje koncerto dalyje atliko lietuvių poetų Lemberto, Aisčio, Radausko, Baltrušaičio, Karvelytės ir Andriekaus žodžiais muzikų Metrikienės, Gudauskienės, Budriūno, Govėdo, Jonušo bei Banaičio komponuotas dainas. Antroji dalis buvo skirta tarptautinei muzikai - Strauss, Rossini, Verdi, Gunoud bei Donizetti operų arijoms, padainuotoms originalo kalbomis.

Pasisekimas buvo didelis. Solistė buvo išprašyta dainuoti papildomai, apdovanota katutėmis ir gėlėmis. Sužavėti klausytojai pirko jos įdainuotas plokšteles.

Tradicinė TĖVYNĖS VALANDĖLĖ iš penktadienio nukelta į šeštadienį (rugpjūčio 2). Kiekvieną rytą turiningus pamokslus sakęs kun. dr. Valdemaras CUKURAS iš JAV-bių, tą dieną kalbėjo apie visus lietuvius jungiančius kilmės bei dvasios ryšius, apie visų bendrą tėvynę Lietuvą.

Po pusryčių jis skaitė paskaitą apie teologijos lauką 20 metų po Vatikano II Koncilijaus praslinkus: problemos, iššūkiai, sprendimai. Dr. CUKURAS pateikė trumpą teologinės kūrybos ir naujai pasireiškusių religinių sąjūdžių apžvalgą, apsiribodamas daugiausia fundamentalinės bei pastoralinėmis teologijos sritimis.

Ką tik prasidėjus Vatikano II svarstymams, Anglijoje pasirodė anglikonų vyskupo A.T. Robinsono nedidelė knygelė *Honest to God* (lietuviškai būtų - Būkime atviri), kurioje tikintieji kviečiami išsiveržti iš rutinos, atvirai peržiūrėti religinius įsitikinimus, net ir pačią Dievo sąvoką radikalčiai pakeisti. Iš to atsirado vad. Dievo mirties teologija, kuri ypač gyvą atgarsį rado tarp JAV-bių protestantų teologų. Tuo tarpu Vatikano II susirinkimas ilgiau susitelkė prie vad. 13-tos schemos - Bažnyčios santykių su dabartiniu pasauliu, - išsaukusios gyvą susidomėjimą katalikų teologuose. Jų pasisakymus jaunas teologas Johannes B. Metz suredavo į kolektyvinį veikalą *Weltverständnis und Glauben*.

Vatikano II dokumentas *Gaudium et spes* iššaukė vad. politines, darbo ir kitas teologijas. Po Vatikano II susirinkimo iškilo nauji klausimai, liečiant pačią Bažnyčios sąrangą, hierarchiją ir discipliną. Daug rūpesčio Vatikanui sukėlė Pietų Amerikoje gimusi vad. išlaisvinimo teologija - protestas prieš socialinę nelygybę, - persimetusi į antrąjį ir trečiąjį pasaulį ir radusi ten kitoki pritaikymą - protestą prieš Vakarų hegemoniją. Tik pasirodžius Vatikano dokumentui *Libertatis conscientia* daug neaiškumų pašalinta ir problematika įglausta į krikščioniškos laisvės bei socialinio teisingumo doktriną. Atsirado ir daugiau teologijų. Baigdamas kun. dr. V. Cukuras pasisakė už žmogaus asmenybės nepažeidžiamumą. Krikščioniškoji ateities teologija turėtų jį respektuoti.

Popiet šv. Blažiejaus (St. Blasius) bažnyčioje Studijų savaitės dalyviai klausėsi prof. dr. Vytenio M. VASYLIŪNO brandaus vargonų koncerto. Meistrišku įgudimu jis pagrojo Bacho, Liszto, Juzeliūno ir Francko kūrinius. Koncerto klausėsi ir keletas geros muzikos mėgėjų austrų. Pasisekimas buvo didelis.

Kiek vėliau gražioje Šv. Virgilijaus namų parko pievelėje Memmingeno lietuvių tautinių šokių grupė, vadovaujama Almos NEUMANN-MIKALAUSKAITĖS, sušoko šokius: Lenciūgėlių, Audėjėlių, Kubilą, Kepurinę, Oželį ir Malūną. Šokius palydėjo akordeonas ir trys gitaros. Didžiulis parkas aidėjo lietuviškos muzikos garsais ir žiūrovų plojimais. Šokėjai vėliau dalyvavo šio vakaro puotoje ir pernakvojo Salzburge.

Vakare TĖVYNĖS VALANDĖLĘ pravedė Saulius KUBILIUS. Pirmiausia pagerbtas naujausias Bad Wörrishofeno garbės pilietis vysk. dr. Antanas Deksnys 80-to gimtadienio proga ir Alina Grininė, popiežiaus Jono Pauliaus II apdovanota ordinu Pro Ecclesia et Pontifex 70-to gimtadienio proga. Abiems jubiliatams įteiktos gėlės ir sugiedota Ilgiausių metų. Pasveikinti į iškilmes atsilankę Salzburgo miesto burmistras Becher ir šių namų direktorius Fink.

Poetė Eglė JUODVALKĖ meniškai perteikė poemą "Nutilus varpų giesmė" iš 70-to LKB Kronikos numerio, parašytą kun. Zdebskio tragiškos mirties proga. Visi sugiedojo Oi neverk, motinėle. Prisiminti šiemetiniai jubilatai - mūsų raštijos pradininkai, tautos žadintojai, dailiojo žodžio ir vaizdo meistrai, filosofai, visuomenės darbuotojai - Jonas Bretkūnas, vysk. Merkelis Giedraitis, Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Romas Bytautas, Pranas Dovydaitis, Stasys Šalkauskis, Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, Kleofas Jurgelionis, Justinas Vienožinskis, Balys Sruoga, Antanas Škėma ir kiti.

Lietuvos rašytojų draugijos pirmininkas Česlovas GRINCEVIČIUS pasvėkino tos draugijos vardu ir čekagiškio dienraščio Draugo vardu bei paskaitė gražaus humoro pilną ištrauką iš savo knygos Geroji vasara. Rašytojos Irenos Joerg-Naudžiūnaitės fantastinį apsakymą, pavadintą "Paskutinės sutvėrimo dienos", meniškai perteikė aktorė iš Saudi Arabijos Daiva MARKELYTĖ-REPEČKIENĖ. Prof. dr. Vytenis VASYLIŪNAS paskambino savo improvizaciją. Dainavo solistė GINA ČAPKAUSKIENĖ ir Ričardas DAUNORAS. Jie abu yra išleidę savo įdainuotas plokšteles ir dalyviai galėjo jų įsigyti. Savo eilėraščius skaitė jauni brandaus žodžio poetai Eglė Juodvalkė ir Saulius Kubilius. Tada visi sugiedojo Lietuva brangi.

Vakare vyko pabaigtuvių puota. Čia Salzburgo kulinarijos meistrai turėjo progos parodyti savo sugebėjimus, apkraudami stalus skaniausiais regionaliniais bei tarpatutininiais patiekalais ir nustebindami net išlepusio skonio mėgautojus. Puotauta iki pusiaunakčio, dainuojant lietuviškas dainas, sustiprinant senas ir mezgant naujas pažintis, nesgi pramogavo apie pusantrą šimto tautiečių iš 12-kos kraštų.

Paskutiniąsias šios Studijų savaitės šv. mišias sekmadienį rytą aukojo vysk. dr. Antanas L. DEKSNYS su kun. V. Cukuru, tėv. Alf. Bernatoniū ir tėv. T. Ereminu. Ganytojas dėkojo kun. Cukurui už kasdien laikytas pamaldas su giliai išmąstytais pamokslais ir už paskaitą. Vyskupo pamokslas tema - būti turtingu pas Dievą. Per pamaldas giedojo solistė Laima STEPAITIENĖ iš JAV-bių, vargonais palydima prof. dr. V. Vasyliūno, ir visa bažnyčia.

Dar priešpiet Studijų savaitės dalyviai susirinko baigiamojo ir įvertinamojo posėdžio. Už prezidiumo stalo susėdo Savaitės rengėjai: Irena Joerg, Saulius Kubilius ir 3 moderatoriai - dr. Kestutis Grnias, dr. Alfonsas Kušlys ir dr. Jonas Norkaitis. Dr. Girnius nuoširdžiai padėkojo visiems paskaitininkams už brandžias paskaitas, o taip pat ir klausytojams už gyvas diskusijas.

Savaitės metu ateitininkai ir Europos lietuvių fronto bičiuliai turėjo progos pravesti savo metinius suvažiavimus.

PLB valdybos vicepirmininkė ir Europos kraštų LB bei LJS vadovų suvažiavimo pirmininkė Birutė Jasaitienė įteikė rašytojai Irenai Joerg-Naudžiūnaitei už suruošimą šios Studijų savaitės brangią dovaną - Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslą iš lietuviško gintaro. Pasaulio LJS valdybos atstovė Danutė Mažeikienė padovanojo muzikos plokštelę "Aš čia gyva".

Atskiri Studijų savaitės dalyviai reiškė nuomones apie tai, į kurias temas daugiausia turėtų kreipti dėmesį būsimųjų Europos lietuviškųjų studijų savaitėlių rengėjai. Didž. Britanijos lietuvių atstovas Mečys Bajorinas pranešė, kad ateinančiais metais XXXIV studijų savaitė įvyks Londone Katalikų kolegijos rūmuose ir kvietė visus dalyvauti.

Sudaryta ir XXXV Europos lietuviškųjų studijų savaitės ruošos komitetas iš poetės Eglės Juodvalkės, dr. Sauliaus Girniaus, Alinos Grininės, dipl. matematiko Kestučio Ivinskio ir mokyt. Raimondos Šreifeldaitės, visi iš Vokietijos. Atrodo, kad ir Studijų savaitė 1988 įvyks Vokietijoje, bet tikslesnė vieta dar nenustatyta. Kalbama apie Vasario 16 gimnaziją Hüttenfelde.

Iš šimto su viršum krūtininių galingai ir darniai nuskambėjo Lietuvos himno žodžiai - Vardan tos Lietuvos vienybė težydi.

Po skanių pietų visi dalyviai išvažinėjo į visas pasaulio šalis. Nebuvo tik iš Lietuvos.

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

M o k s l o m e t ų p r a d ž i a

Rugsėjo 1 Vasario 16 gimnazija pradėjo naujuosius mokslo metus. 36-tą kartą į vokišką padangę pakilo lietuviška trispalvė, 36-tą kartą per Romuvos parką ir Hüttenfeldo bažnytkaimį nuaidėjo iš 10-ties valstybių suvažiavusių jaunuolių krūtinių mūsų tautos himno žodžiai - Lietuva, tėvyne mūsų. Kai kurie jų net lietuviškai kaip reikiant dar nemoka, betgi atvažiavo čion kad išmoktų ir tikrai išmoks.

Po vėliavos pakėlimo visi mokiniai ir mokytojai muskubėjo į katal.bažnytelę - į ekumenines pamaldas, kurias laikė gimnazijos kapelionai kunigai: evangelikų Fr.Skėrys ir katalikų J.Dėdinas. Vargonavo muzikos mokytojas ir choro bei orkestro vadovas Arvydas Paltinas.

Pradžioje visus pasveikino dievnamio šeimininkas vokiečių kun.Kamerer, palinkėdamas geros išangos į naujus mokslo metus ir Dievo palaimos. Pamaldas pradėjo kun.Fr.SKĖRYS evangelikų giesmėmis. Jis ir šv.Luko evangeliją apie 10 raupsuotojų išgydymą perskaitė ir pamokslą pasakė. Anot jo, kiekvienas žmogus neša savo našta, tik nevienodai. Vieni kantriai, stengdamiesi ją lengvinti arba ir nusimesti. Kiti, praradę kantrybę, griebiasi alkoholio, rūkalų ar narkotikų, tuo tik dar labiau pasunkindami gyvenimą. Pavargusiems Kristus patarė pasitraukti į nuošalę, susikaupti, pailsėti. Jis ir Pats taip elgėsi. Daug gali padėti geri draugai. Yra žmonių, kurie be draugytės nei dienos negali išbūti. Sunkiomis valandomis didelę paguodą suteikia malda. Tai meilės santykis su Dievu. Pamokslininkas patarė mylėti ir žmones, o jie tuo pačiu atsilygins. Sukalbėjo mokslo metų pradžiai pritaikytą malda.

Šv.mišias aukojo kun.Jonas DĒDINAS. Jis pasidžiaugė gimnazijos vadovybe, radusia reikala naujuosius mokslo metus pradėti pamaldomis, nes veltui darbuojasi tie, kurių nelaimina Dievas. Priminė šv.Luko evangeliją, kuri pasakoja apie Kristų, kai jis dar buvo tik 12 metų, bet šventykloje svarstė gyvenimo klausimus su išmintingais vyrais. Ir tokiame amžiuje tenka susidurti su rimtais klausimais ir juos spręsti. Patarė kiekvienam kambary įsirengti mažitį kampelį, kur rastų vietos Lietuvos ir gyvenamos šalies vėliavėlės, Lietuvos žemėlapis, pora paveikslėlių. Šis kampelis ir bus kun.Skėrio patarta susikaupimo ir dvasinės atgaivos vieta. Sunkumų gyvenant bendrabuty netrūks. Reikės kantrybės juos nugalėti. Pasaulinės išminties nepakaks. Patarė kreiptis nuoširdžia malda į Dievą.

Pamaldos baigtos pakiliai sugiedota Marija, Marija. Kun.Dėdinas pranešė, kad rugsėjo 1 Lietuvoje prasideda šiluviniai atlydai. Būriai maldininkų keliauja į Šiluvą ne tik šv.Marijos malonių prašyti, bet ir parodyti, kad yra lietuviai ir katalikai ir kad dėl savo tikėjimo pasiryžę nemažas kliūtis nugalėti. Jungiantis malda su Lietuvos tikinčiaisiais, ir šioje bažnytelėje kasdien vakarais bus laikomos lietuviškos pamaldos ir kvietė visus dalyvauti.

Po pamaldų visi sugrįžo į gimnaziją. Čia juos pasveikino gimnazijos direktorius Andrius ŠMITAS. Pranešė, kad nauji mokslo metai pradėdami su 83 mokiniais. Iš jų 35 nauji. Pastebėjo, kad Vasario 16 gimnazija yra vienintelė lietuvių gimnazija laisvajame pasaulyje. Čia yra tūkstančiai kitų gimnazių, kuriose kiekvienas galėtų mokytis, tačiau be lituanistinių dalykų. Lietuvių kalba, literatūra, istorija, geografija ir kiti lituanistiniai dalykai dėstomi tik šioje gimnazijoje. Dėl to vokiečių valdžia ją remia. Jei tie dalykai nebūtų dėstomi, vokiečiai savo paramą nutrauktų ir mokykla turėtų užsidaryti. Todėl mokytojai ir mokiniai turi ypač didelį dėmesį kreipti į lituanistines pamokas ir jas uoliai lankyti.

Direktorius išakmiai pabrėžė, kad ši gimnazija yra rimta mokykla, o ne stovykla, todėl mokslas statytinas pirmoje vietoje. Pamokų lankymas visiems privalomas. Kas be pakankamo pagrindo praleis dvi pamokas, bus dukart įspėtas. Trečios pamokos praleidimas bus svarstomas Mokytojų taryboje ir gali būti priežastimi pašalinimo iš mokyklos. Vad.laisvieji klausytojai arba hospitantai, kurie savuose kraštuose gimnazijas jau yra baigę, sudarys 13 b klasę. Jie mokysis daugiausia lituanistinių dalykų ir vokiečių ar dar kurios kitos pasirinktos kalbos. Griežtai uždrausta gimnazijos ribose ne tik vartoti, bet ir laikyti alkoholinius gėrimus. Rūkyti gali tik vyresni kaip 16 metų mokiniai su tėvu leidimu ir tik nustatytose vietose. Bendrabučiuose reikia laikytis nustatytos tvarkos. Tik tada gyvenimas bus ne tik pakenčiamas, bet malonus ir įdomus.

Visus mokinius direktorius supažindino su mokytojais, jų turimomis pareigomis ir dėstomais dalykais, o taip pat su klasės auklėtojais. Abiturientai pasveikino jauniausius mokinius - pirmokus ir antrookus, - įteikdami jiems gėlių. Tada visi mokiniai išsiskirstė į savo klases susipažinti su klasės auklėtojais.

Netrukus visi mokytojai bei auklėtojai susirinko pirmojo posėdžio ir posėdžiavo iki vakaro, o mokiniai naudojosi laisvalaikiu, nes pirmą dieną pamokų dar nebuvo. Įtampus darbas prasidėjo rugsėjo 2.

T a u t o s š v e n t ė

Daugelis jau pradeda pamiršti, kad rugsėjo 8 yra mūsų tautos, o kartu ir religinė - Šv. Mergelės Marijos gimimo - šventė. Nepr.Lietuvoje ji buvo iškilmingai švenčiama pamaldomis, kariuomenės paradais, vyriausybės narių prakalbomis ir kitomis iškilėmis. Šiandien nei kuopuotame krašte, nei išseivijoje ji nešvenčiama. Tik viena Vasario 16 gimnazija ją kasmet švenčia.

Ir šiemet ji pradėta iškilmingomis pamaldomis kaimo bažnytelėje, į kurią susirinko šventiškai apsirengę mokiniai ir mokytojai. Šventovė buvo išpuošta gausiomis gėlėmis, Šiluvos Dievo Motinos paveikslu ir meniniškais audiniais. Prie altoriaus sustojo Lietuvos ir ateitinių vėliavos, kiekviena su trijų mokinių palyda. Bendras pamaldas laikė evangelikų mokinių kapelionas kun.Fr.Skėrys ir katalikų kapelionas kum.J.Dėdinas. Vargonavo muzikos mokytojas Arvydas Paltinas.

Kun.Fr.SKĖRYS savo pamoksle aptarė laisvės idėją. Jo šūkis - Kristus mus išvaduos. Laisvės klausimas lietuviams šiandien labai aktualus. Vakaruose jos mums iki ausų, bet labai trūksta mūsų broliams ir sesėms tėvynėje. Laisvės problemą galima svarstyti įvairiais požiūriais - politiniu, religiniu, socialiniu-ūkiniu, netgi ekologiniu ir dar kitais. Gali nebūti diktatorių, žmonės gali gyventi demokratinėse valstybėse, bet laisvės jiems gali trūkti. Jų laisvę gali riboti partija, viršininkai, draugai, šeima ir net jų pačių įgimti polinkiai. Jei išnyktų visokia politinė nelaisvė, tai žmogus dar nebūtų laisvas nuo blogų įpročių, įgimtų negalavimų ir kitų suvaržymų. Pilnos laisvės šiame pasaulyje negalima pasiekti. Tikrosios laisvės davėjas yra Kristus.

Šv.mišias aukojęs kun.Jonas DĒDINAS savo pamoksle sakė, kad jokia šventė nešvenčiama be svarbaus pagrindo. Šiandieninės šventės svarbiausias pagrindas yra tautinis ir religinis: tautos šventė ir švč.Mergelės Marijos gimtadienis. Dėl to ir šios iškilės.

Kapelionas kvietė mokinius neimti pavyzdžių iš tų tautiečių, kurie savo butus apstato brangiais baldais ir iškloja prabangiais kilimais, bet nesuranda vietos spintai su lietuviškais knygomis bei muzikos plokštelėmis ar stalelio tautinei vėliavėlei pastatyti ir rankdarbiams padėti. Patarė imti pavyzdį iš buvusio mokinio Wernerio, kuris nebuvo labai uolus, bet išėjęs iš gimnazijos pamatė kiek daug per savo apsileidimą nustojo. Atsiprašydamas, nuliedino iš vario Šiluvos Marijos paveikslą ir atsiuntė gimnazijai.Jį dabar čia ir matome.

Sugrįžus iš bažnyčios į Romuvą, pakelta Lietuvos trispalvė, giedant tautos himną. Mokyt. Bronė LIPŠIENĖ paaiškino šios šventės prasmę. Kiekviena šalis turi savo tautos šventes. Lietuviams jos yra Vasario 16 ir rugsėjo 8. Tauta yra testinis junginys.Lietuvių tauta sena,susiformavusi per daugelį šimtmečių. Per daugelį kartų mes perėmėme savo protėvių kraują,kalbą, papročius. Tai šventas paveldėjimas. Turime uždavinį išlaikyti jį svarų nuo svetimų įtakų, saugoti kaip brangų palikimą ir nesužalotą perduoti ateinančioms kartoms. Jei to nepadarytume, nusikalstume prieš savo tėvus ir protėvius, prieš visą tautą. Mokinių chorelis padainavo keletą lietuviškų dainelių ir visi kartu - Lietuva brangi.

Vakare, visiškai sutemus, ateitininkai suruošė 4 stočių procesiją su žvakutėmis į Šiluvą.Buvo nešami Dievo Motinos paveiksliukai, kryžius, giedamos giesmės. I stotyje pavaizduotas šv. Mergelės Marijos pasirodymas piemenėliams Šiluvoje. II stotyje Marija kalbėjosi su Lietuva apie jos likimą. III stotyje bandyta išpranašauti Lietuvos ir lietuviybės svetur ateitis pesimistiniu ir optimistiniu požiūriu. Eitynėms pasukus į gatvę, iš tamsos išniro autobusiukas, iš kurio komunistiniai fotografai fotografavo žmones. Pasigrobė porą mergaičių, nusivežė į saugumą. Sugrįžus prie gimnazijos, buvo nuleista ryta pakelta ir visą dieną stiebe plevėsavusi lietuviška vėliava. Sugiedotas Lietuvos himnas ir pora giesmių.

--- oOo ---

ARKIVYSKUPO POVILONIO LANKYMASIS VOKIETIJOJE

Vakarų pasaulyje yra keletas lietuvių vyskupų, kurie dažniau ar rečiau apsilanko Vokietijoje. Vienas jų - vysk.Antanas Deksnys - net čia ir gyvena. Gi vyskupų iš Lietuvos lankymasis nėra kasdieninis. Todėl ir arkiv.Povilonio bei Kauno kunigų seminarijos rektoriaus prel.Butkaus atvykimas į Vak.Vokietiją dalyvauti vokiečių katalikų dienose Aachene sukėlė nemažą susidomėjimą to krašto lietuviuose.

Š.m. rugsėjo 7 Frankfurto aerodrome juos sutiko Frankenthalio Šv.Trejybės parapijos klebonas kun.Bronius Liubinas ir parsivežė pas save. Tą pačią dieną svečiai su šeiminku, kun. Ant.Bunga iš Memmingeno ir dar vienas vokiečių kunigas Šv.Trejybės bažnyčioje koncelebravo šv.mišias. Dalyvavo tautiniais drabužiais apsirengę Vasario 16 gimnazijos mokiniai, parinkti iš 10 valstybių, direktorius Andrius Šmitas su žmona ir vicedirektorius Tesnau, Vokietijos LB valdybos reikalų vedėjas J.Lukošius, kun.Liubino lietuviškosios parapijos tautiečiai

iš Kaiserslauterno, Schwetzingeno bei Saaro krašto apylinkių ir pilna bažnyčia tikinčiųjų vokiečių.

Pradžioje kun.Br.Liubinas supažindino savo parapiečius su arkiv.Povilioniu ir jo tėvyne. Pamokslą pasakė kun.A.Bunga. Priminė, kad pirmose rugsėjo mėn.savaitėse švenčiamos trys Marijos šventės: rugsėjo 8 - Marijos gimimo, rugsėjo 12 - Marijos vardo ir rugsėjo 15 - Marijos skausmų. Apibūdines Marijos reikšmą Bažnyčiai ir žmonėms, pamokslininkas papasakojo apie šiluvinius Marijos atlaidus. Sakėsi kalbą apie tai todėl, kad Lietuva yra Marijos žemė. Tokia ją yra paskelbė popiežiai. Ji yra ir pamokslininko tėvyne, kuris prašė už ją pasimelsti. Vėliau į tikinčiųjų maldavimus buvo įpinta ir malda už Lietuvą.

Šv.mišios buvo koncelebruojamos lotynų kalba, bažnyčios choras giedojo taip pat lotyniškai, kas nėra dažna vokiečių bažnyčiose. Mišioms baigiantis, choras lietuviškai pagiedojo Marija, Marija. Nuostabiai skambėjo lietuviškos giesmės žodžiai iš vokiečių lūpų.

Po pamaldų arkiv.Povilonis ir prel.Butkus susitiko su lietuviais prie bažnyčios. Čia svečiai buvo apdovanoti gėlėmis. Klebonijoje direktorius Andrius Šmitas aukštiesiems svečiams iš tėvynės pristatė Vasario 16 gimnazijos mokinius iš 10 valstybių. Svečias apdovanojo visus iš Lietuvos atsivežtais labai gražiais Šiluvos Marijos paveikslėliais.

JONAS GLEMŽA PERDAVĖ VADOVO LAŽDĄ

Š.m.gegužės 10 Hüttenfelde įvyko metinis LABDAROS draugijos susirinkimas. Pirmininkavo A.Šmitas, sekretoriavo Z.Glemžienė. Revizijos komisijos siūlymu (revizorius tėv.Alf.Bernatonis) patvirtintas 1985 gruodžio 31 balansas bei pajamų-išlaidų apyskaita už 1985 ir valdyba atleista nuo atsakomybės. Pirmininkas Jonas Glemža pranešė, kad dėl nusilpusių akių nebegali pirmininkauti ir Draugijos reikalų tvarkyti. Išrinkta nauja valdyba, kuri taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkė Zina Glemžienė, vicepirmininkas dr.Jonas Norkaitis, reikalų vedėjas ir išdinininkas Armin Lipschis, sekretorė Bronislava Lipšienė, nariai - Dr.Alina Veigel, Kristina Šereikienė ir Ričardas Tendzegolskis. Revizoriai - tėv.Alfonsas Bernatonis ir Alina Grinienė. Jonas Glemža išrinktas garbės pirmininku.

Draugijos valdyba tikisi lietuvių visuomenės pasitikėjimo ir paramos, kuria ji naudojosi per 18 metų.

EVANGELIKŲ SĄSKRYDIS NEUSTADTE

Šiemetiniame sąskrydyje 1986 rugpjūčio 15 - 17 dalyvavo apie 40 asmenų, kai kurią dieną net ir daugiau. Nemažai buvo ir iš tolimesnių vietovių.

Pagrindinė suvažiavimo tema - Šventosios Dvasios veikimas. Paskaitas skaitė kunigai M.Klumbys ir R.Lupp: pirmasis apie Šv.Dvasią kaip tokią, o antrasis - apie jos veikimą į žmogų ir per žmogų. Abi paskaitos sukėlė klausytojuose nemažą minčių ir klausimų, kurie lieté ir Šv. Trejybę. Pagal M.Liuterį Šv.Dvasia yra asmenybė - trečiasis asmuo šalia Dievo ir jo Sūnaus Kristaus. Šventa Dvasia veikia į žmogų kaip draugas, kaip negastanti ugnis. Tikėjimas yra būtinausia sąlyga gauti Šv.Dvasią. Diskutuojama buvo ir apie dvasias aplamai bei atskiriamas gerų ir blogų (1 Jn 4, 1-3).

Muzikas Valteris Banaitis palydėjo giesmes fortepijonu. Suvažiavimą suorganizavo ir moderavo Ričardas Baliulis iš Hamburgo, šiuometinis Vokietijos lietuvių evangelikų Bažnyčios valdybos pirmininkas. Sąskrydis buvo gerai paruoštas ir pravestas. Antros dienos vakare įvyko pobūvis prie Baltijos jūros krantų. Suvažiavimas užbaigtas sekmadienį pamaldomis.

B e l g a s g a r s i n a L i e t u v a

Ejimo rekordininkas, pirmas pasauly be sustojimo nuėjęs 670 km, belgas Gegorges HOLTYSER, š. m. spalio mėn. pirmą savaitę ruošiasi savo rekordą pagerinti. Jis turi draugiškus ryšius su Vokietijos LJS vadovais. Pr.m.liepos 24 su juo Stockholme susitiko VLJS sekretorius Rimantas Gumuliaskas ir kartu žygiavo 30 km, paskatindamas G.Holtyser tęsti kelionę iki šiauriausios Europos vietos Nordkap. Toje kelionėje užsimezgusi draugystė tęsiama toliau. Dažnuose savo pokalbiuose per radiją ir spaudą Holtyser kalba apie Lietuvą ir lietuvius. Sakosi, noris pėsčias nueiti į Lietuvą.

Paremdama jo sumanymą, Vokietijos LJS ruošia 280 km kelionę dviračiais iš Düsseldorfo į G. Holtyser gyv.vietą Nienove Belgijcje š.m. rugsėjo 22 d. Kelionę remia belgų batų fabrikantas Peter Muys. Duoda sporto batus ir treningus. Dviračiais į Nienove atvykusiems lietuviams priėmimą ruošia miesto burmistras rugsėjo 26. Jei ėjikui G.Holtyser pasiseks naujas rekordas, jį priims belgų karalius. Priėmime galės dalyvauti ir Vokietijos LJS atstovai.

REIKIA SURINKTI ANTKAPIŲ ĮRAŠUS

Dr. Jurgis Gimbutas paprašė paskelbti TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ š.m. Nr.10 išspausdintą jo atsišaukimą į laisvojo pasaulio lietuvius. Atsišaukime sakoma:

- Lietuvių išeivijos pėdsakų yra visuose žemynuose. Ryški istorijos žymė yra antkapių paminklų įrašai lietuvių kalba. Jau įrodyta tokių įrašų reikšmė tautotyrai, folkloristikai, kalbotyrai, kartais poezijai ir aplamai istorijai. Jau prieš šimta metų apie tai rašė J. K...gis "Auszroje" 1884 m., nr.9. Vėliau rūpinosi prof. Mykolas Biržiška (Kapai, "Liuosoji valanda", "Lietuvos aidas" mėnesiniame priede 1917.XII.11), A. Ašmantas (Lietuvybė Klaipėdos krašto kapinėse, "Vakarai" 1937.VI.2, nr.124) ir kiti.

Čia suminėtuosius ir daugiau panašių bibliografinių duomenų suregistravo jau pasižymėjęs Lietuvos etnografas Vacys Milius savo straipsnyje "Kapinės - etnografinių tyrimų objektas" (išsp. knygoje "Archeologiniai ir etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1970 ir 1971 metais", Vilnius 1972, psl. 155-162). Mūsų išeivijoje šiek tiek dėmesio skirta antkapių įrašams dviejose Lithuanian Library Press knygoje, išleistose Čikagoje. Jos yra: Algimanto Kezio, SJ, "Palikę tėviškės namus" (apie Šv. Kazimiero lietuvių kapines Čikagoje, 1976 m.) ir Vl. Būtėno, Alg. Kezio, El. Bradūnaitės ir J. Bradūno "Pennsilvanijos angliakasių Lietuva", 1977 m. Pastarojoje randame daugiau antkapių nuotraukų su istoriškais įrašais. Pavyzdžiui, Shenandoah Šv. Jurgio kapinėse: "A. A. Mart. Dalineviczius 34 m. amz. uszmusztas Kasyklosie 24 d. Birzelio 1912 m. Wilniaus Red. Traku Pav. Par Stokliazkiu Kaimo Alsziniku".

Kitas panašaus pobūdžio įrašas Mahanoy City Šv. Juozapo kapinėse: "S.P. YUOZAS KUCZINCKAS DR. S. ANTANO IR PAZEISTAS MAINORIE 1901 30 DIENA OCT EIDAMAS PRO SZALI SU KALBIK SWIEKA MARIJA".

Iškalta akmenyje, nurašyta žodis žodin raidė raidėn su visomis rašybos klaidomis. Surinkus vienon vieton daug įrašų iš visokių vietų ir laikotarpių, tyrinėtojo darbas bus visa tai išaiškinti minėtais moksliniais aspektais.

Šio straipsnelio tikslas yra sudominti išeivijos lietuvius visur, kur esama lietuviškų kapų: Kanadoje, JAV-se, keliose Pietų Amerikos valstybėse, Australijoje, daugelyje Vakarų Europos šalių. Reikia nebedelsti, paskubėti suregistruoti įdomesnius antkapių įrašus, nes kai niekas nebesirūpina jų priežiūra, kapai panaikinami arba antkapiai sunyksta.

Štai dr. Povilas Rėklaitis, rašydamas Marijos Gaigalaitienės nekrologą 20 metų po jos mirties V. Vokietijoje, informuoja apie gresiantį pavojų jos ir jos anksčiau mirusio vyro prof. dr. Viliaus Gaigalaičio kapui Brettene (žr. "Europos lietuvis", 1985.IX.6, nr.34). Gaigalaičio kapus puošia dailus paminklas su akmenyje iškaltais Šv. Rašto žodžiais lietuvių kalba.

Kun.prof.V.Gaigalaitis buvo žymus Klaipėdos krašto veikėjas, "Sandoros" draugijos vadovas. Jo sukauptos lituanistinės bibliotekos dalis saugoma V.Berlyne, valstybinėje bibliotekoje. Knygos pažymėtos specialiu ekslibriu, kad jos skiriamos Kauno universitetui, kai Lietuva vėl bus nepriklausoma. Tokio svarbaus žmogaus lietuviams brangus kapas būsiąs panaikintas 1990 m., jei iki to laiko (po 4 metų) nebus padarytas kapo laikymo pratęsimas. Tam reikia nemažai pinigų, o kuris fondas tuo pasirūpins? - klausimu be atsakymo baigia savo straipsnį dr.Rėklaitis. Jis tiksliai nurašė antkapio įrašą ir nufotografavo paminklą.

1985 m.rudens Mokslo ir kūrybos simpoziume Čikagoje buvo diskutuotas keliamasis reikalus su Lituanistikos instituto Tautotyros ir kraštotyros skyriaus mokslininkėmis Elena Bradūnaite-Aglinskiene ir dr.Liucija Baškauskaite. Sutarta kreiptis į lietuvių visuomenę per spaudą. Tų pokalbių paskatintas red.Br.Kviklys jau kėlė šį reikalą "Draugo" vedamajame (1985.XII.17).

Kaip praktiškai galima būtų vykdyti reikalingą antkapių įrašų surinkimą? Reikia savanorių talkininkų, kurie aplankytų savo apylinkės kapines, pajieškotų antkapių su lietuviškais įrašais ir juos tiksliai nurašytų. Fotografavimas gali būti naudingas, jei įrašas pakankamai stambus ir ryškus, apšvietimas palankus. Dažnai senų antkapių įrašai būna sunkiai įskaitomi, išdilę ar išblukę, apsamoję ar apardyti. Tokiais atvejais reikia nurašyti visa, kas įskaitoma, pažymint daugtaškiu praleistas vietas. Antkapio teksto dokumentavimas turi būti padėtas metrika: tikslus kapinių vardas, adresas, kapo vieta (nors apytikriai), kapinių prieklausomybė parapijai ar organizacijai, paminklo medžiaga ir forma (trumpas apibūdinimas), įrašo atlikimo technika (iškalta akmenyje, atlieta metale, įrašyta dažais ar kitaip). Reikia nurašyti tiksliai, išlaikant tą pačią žodžių ir skaitmenų tvarką, kaip antkapyje, netaisant pasitaikančių rašybos klaidų. Paprasčiausia rašyti į įrištą sąsiuvinį su kietais viršeliais, skiriant kiekvienam antkapiui po atskirą puslapį. Tokius prirašytus sąsiuvinius priims "Tė-

viškės žiburių" redakcija ir persiųs Lituanistikos tyrimų ir studijų centrui (Mr. Robertas Vitas) 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA. Kam patogu, galės patys įteikti ar pasiųsti savo užrašus tam centrui, kuris yra žinomajame Jaunimo centre Čikagoje.

Kuriuos įrašus verta dokumentuoti? Visų pirma tokius, kur prie vardo ir pavardės įrašyta dar kas nors lietuviškai: mirusiajam charakterizuoti, kokiam įvykiui prisiminti, ar religiniai tekstai, kartais poetų citatų. Gali pasitaikyti įdomių įrašų ir nelietuvių kalba prie lietuviškų pavardžių. Ir tokius verta nurašyti. Meniškų paminklų ar šiaip originalių, nešabloniškų nuotraukos gali būti vertingos meno istorijai. Kur įmanoma, reikia pažymėti paminklo kūrėjo pavardę ir kada pagamintas.

Ateinančio pavasario mirusiųjų atminimo diena galėtų būti gera pradžia, o po to - visokios vasarinės išvykos. Galimas dalykas, kad skaitytojų tarpe atsiras tokių, kurie jau yra suregistravę įdomių antkapių įrašų. Belieka pagaminti užrašų kopijas ir pasiųsti kur prašoma.

--- oOo ---

V a ž i v o s i m e d e m o n s t r u o t i į V i e n ą !

1975 Helsinkyje įvyko Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija, dalyvaujant Europos kraštų ir JAV-bių vyriausybių galvoms. Jos pasirašė Baigminį Aktą dėl Europos saugumo ir žmogaus teisių įgyvendinimo. Daugelyje valstybių, tarp jų ir Sovietų Sąjungoje bei Lietuvoje įsikūrė komitetai Helsinkio susitarimų vykdymui prižiūrėti, o Lietuvoje dar ir Tikinčiųjų teisėms ginti komitetas. Jei kas tikėjosi, kad Maskva pakės šių komitetų buvimą, tas labai apsiriko. Helsinkio susitarimų vykdymui prižiūrėti ir Tikinčiųjų teisėms ginti komitetai netrukus buvo likviduoti, ištremiant, įkalinant bei nužudant jų narius. Helsinkio baigminio Akto susitarimai pasiliko tik popieriuje.

Š.m. lapkričio 4 Vienoje prasidės jau trečioji Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija. Jau trečią kartą bus tikrinama, kaip Helsinkio baigminį Aktą pasirašiusios valstybės vykdo savo įsipareigojimus. Kadangi Lietuvai, Latvijai ir Estijai į konferenciją durys užtrenktos, tai bent demonstracijomis gatvėse parodysime, kad Pabaltijy ir po Helsinkio susitarimų žmogaus teisės nemažiau tryp-iamos, kaip ir anksčiau.

Pasaulio lietuvių Bendruomenės valdyba ir Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas paragina laisvojo pasaulio lietuvius kuo gausiausiai dalyvauti pabaltiečių ruošiamoje demonstracijoje š.m. lapkričio 4 Vienoje. Vokietijos LB valdyba šiam raginimui pritaria ir kviečia tautiečius vykti į Vieną demonstruoti. Jau žinoma, kad į Austrijos sostinę važiuos Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė ir orkestras. Užsakytas autobusas ir nakvynės mokinėms, bet yra laisvų vietų ir pirmieji įsiregistravę galės jomis pasinaudoti nebrangia kaina. Nakvynė su pusryčiais gerame jėzuitų Bildungshaus Lainz name (Lainzerstrasse 138, visiškai netoli Schloss Schönbrunn) kainuos 275 ŠS arba apie 39 DM.

Autobusas iš Gimnazijos Hüttenfelde išvažiuos lapkričio 3 anksti rytą ir Vienoje bus apie 18 val. Iš Vienos grįžimui į Hüttenfeldą išvažiuos lapkričio 4 vakare.

Lietuviškų renginių Vienoje numatyta tokia programa:

Lapkričio 2 d. 18 val. lietuviškos pamaldos ant Kahlenberg'o, Lietuvos didž. kunigaikščio Sobieskio koplyčioje. Lapkričio 3 d. 20 val. lietuvių kompozitorių kūrinių koncertas. Programą atliks prof. dr. Raminta Lampsatytė-Kollars (piano) ir Michael Kollars (smuikas). Dainuoti pakviesta solistė Lilija Šukytė-Vasyliūnienė.

Pabaltiečių demonstracija prasidės lapkričio 4 d. 12 val. Bus žygiuojama nuo Vienos operos pėsčiųjų gatvė (Kärntner Strasse) į Stepono aikštą. Ten bus sakomos trumpos kalbos (Ahlmark, Daillet ir vienas pabaltietis). Šoks Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė. Apie 13 val. ekumeninės pamaldos šalia esančioje Vienos katedroje, kurias laikys lietuvių, latvių ir estų dvasiškiai.

Lapkričio 5 Regina viešbutyje Prinz Eugen salėje vyks vieša diskusija tema - Kodėl mums rūpi Pabaltijo kraštai? - vokiečių kalba. Kalbės žinomas austrų žurnalistas dr. Wolfgang Broer, švedų politikas Per Ahlmark, vienas "Chartos 77" steigėjų ir signatarų dr. Jiri Nemeč (dabar ištremtas), latvis Gunars Meierovičs iš JAV-bių ir lietuvis Algis Klimaitis iš Šveicarijos. Diskusija skirta austrams, pirmiausia jaunimui.

Aišku, kad vykstantieji su Vasario 16 gimnazijos ekskursija, galės dalyvauti tik lapkričio 3 vakaro ir lapkričio 4 programoje, svarbiausia demonstracijoje. Norintieji ilgiau pabūti Vienoje, turėtų patys pasirūpinti transportu bei nakvyne. Apsigyvenusieji jėzuitų Bildungshaus'e, galėtų pasilikti jame iki lapkričio 6.

Kelionei į Vieną su Vasario 16 gimnazijos ekskursija registruotis iki spalio 24 Litauisches Gymnasium, 6840 Lampertheim 4; tel. 06256-322.

Vienoje nebūsime vieni. Didelės ekskursijos lėktuvais organizuojamos iš JAV-bių ir kitų pasaulio kraštų. Kartu su mumis bus būriai latvių bei estų ir kitų tautų žmonių.

J a u n i m o s u v a ž i a v i m a s

Vokietijos LJS valdyba kviečia Vokietijos lietuviškojo jaunimo suvažiavimą 1986 lapkričio 1 ir 2 Romuvoje. Suvažiavime bus renkami Vokietijos LJS atstovai į VI Pasaulio LJ kongresą Australijoje 1987/88. Smulki informacija apie Kongresą bus visiems Vokietijos LJS nariams išsiuntinėta paštu ir paskelbta INFORMACIJOSE.

--- oOo ---

N u m a t o m i r e n g i n i a i

Spalio 17-19 Lietuvių kultūros instituto suvažiavimas - mokslinė konferencija.
Spalio 17 - susipažinimas ir vakaronė Seefeldo svetainėje.
Spalio 18 rytą - atidarymas ir paskaitos:
 Dr.K.J.Čeginskas - Šeši šimtmečiai krikščionybės Lietuvoje.
 Dr.Jerzy Suchocki iš Varšuvos - Baltische Himmelsgötter. Popiet
 Prof.dr.G.Bauras - Apie Lietuvos bežemius valstiečius: gritelninkus, bobelius ir kamininkus.
 Dr.Eberhard Demm iš Paryžiaus - Juozas Gabrys und seine Rolle in der litauischen Politik vor und nach dem 1.Weltkrieg.
 N.Oranski - Die Besetzung Wilnas durch Polen im Jahre 1920.

Spalio 19 - LKI narių suvažiavimas. Pamaldos, pietūs, atsisveikinimas.

Spalio 18 ir 19 Romuvos lietuvių moterų klubo iškyla į Bavariją. Prie Čekoslovakijos sienos bus aplankyta buv.koncentracijos stovykla, kur pastatytas gražus lietuviškas paminklas ten nužudytiems 2.480 lietuvių. Bus susipažinta su kristalo fabrikais ir gaminiais, kurių galima bus įsigyti. Kelionei autobusu registruotis pas E.Lucienę, 6840 Lampertheim 4, Litauisches Gymnasium. Tel. 06256-322

Lapkričio 15 Vokietijos LB tarybos rinkimai korespondenciniu būdu. Dalyvauja visi nariai.
 " 22 Balsų į Vokietijos LB tarybą rinkimų skaičiavimas ir rezultatų skelbimas.
 " 21-23 Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Hüttenfelde.
Lapkričio 21 - susipažinimas ir vakaronė Vynmedžio (Rebstock) svetainėje.
 " 22 atidarymas ir posėdžiai su pranešimais ir diskusijomis Pater A.Delp centre.

Nuo 16 val. programą ten pat pateikia Lietuvių kultūros draugija. 16 val. kavutė ir pokalbiai. 17 val. - literatūrinė valandėlė. Poetė Eglė Juodvalkė deklamuose savo ir kitų lietuvių poetų kūrybą. Rašytojas E.Cinzas iš Belgijos skaitys (ar leis paskaityti)spaudai ruošiamos kūrybos fragmentų. 18 val. vakarienė. 19 val. Memmingeno tautinių šokių grupės, vadovaujamos A.Neumann-Mikalauskaitės, pasirodymas. 20 val.bendri šokiai. Jau lapkr.22 rytą atidaroma mokyt.E.Kaciucevičiaus dailės darbų paroda atskirame kambary šalia salės. Kviečiami visi.

1987 vasario 14 - Vasario 16 minėjimas Hüttenfeldo Bürgerhaus'e.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o : DM

Felix Norkevičius iš Schwäbisch Hall	.....	100,--
XY iš Bonnos	.....	50,--
Ona Linderienė iš CH-Berno 200 austriškų šilingų	.....	28,22
Tėv.T.Ereminas iš Domodossolos 60 " "	.....	8,47

Ačiū.

A t s i ū s t a p a m i n ė t i

BOKŠTO ŠEŠĖLY, 28psl. Vasario 16 gimnazijos Vyskupo Motiejaus Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopos laikraštėlis. Redagavo Daiva Dambrauskaitė ir Dalytė Navickaitė. Turiny: Metinė kuopos veiklos apžvalga; apie gimnazijos maistą ir sportą; patartinių perskaityti knygų sąrašas; apie Putino "Altorių šešėly"; Daivos Korintaitės ir Anitos Baltutytės eilėraščiai; apie ateitininkų pareigas Lietuvai ir lietuvybei; pora straipsnelių apie gyvenimą ir mokslą Vasario 16 gimnazijoje; reportažas apie Vokietijos ateitininkų šventę; galvosūkis. Laikraštėlis laimėjo Ateitininkų moksleivių sąjungos II premiją.

Vokietijos LB valdyba D-6840 Lampertheim 4, Romuva. Tel 06256-322
Sąskaita banke (Bankverbindung) - Deutsche Bank Weinheim BLZ 670 700 10 Konto-Nr.5817978